Lietas Nr. A43011914
Lietas arhīva Nr. A43-0119-14/10

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 20.oktobrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente M.Osmane,
tiesneši V.Poķis un A.Šteinberga,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz akciju sabiedrības „Rietumu Banka" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2014.gada 21.augusta pieprasījuma Nr.8.15-11/67675 atcelšanu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Nodokļu kontroles pārvaldes direktors ar 2014.gada 21.augusta pieprasījumu Nr.8.15-11/67675 (turpmāk – Pieprasījums), pamatojoties uz likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta otrās daļas 2.punktu un Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.[1]punktu, kā arī ievērojot 2011.gada 15.februāra Padomes Direktīvas 2011/16/ES par administratīvu sadarbību nodokļu jomā un ar ko atceļ Direktīvu 77/799/EEK (turpmāk – Direktīva 2011/16/ES) 18.panta 2.punktu, lūdza pieteicēju AS „Rietumu banka" izsniegt Francijas nodokļu maksātāja SARL POLYTECH INTRENATIONAL nodokļu administrēšanas vajadzībām paredzami svarīgu informāciju par darījumiem ar trešo personu NOVBUL LIMITED par laika periodu no 2011.gada 1.jūnijam līdz 2013.gada 31.decembrim, tostarp, bankas konta Nr./konta numurs/ atvēršanas dokumentus.

[2] 2014.gada 3.septembrī Administratīvajā apgabaltiesā saņemts AS „Rietumu Banka" pieteikums, kurā lūgts atcelt Pieprasījumu daļā par bankas konta atvēršanas dokumentu izsniegšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Ziņas, kuras lūgts sniegt Pieprasījumā, ir neizpaužamas ziņas Kredītiestāžu likuma 62.panta piektās daļas izpratnē.

[2.2] Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.[1]punkts skaidri un precīzi nosaka to informācijas apjomu, kuru VID ir tiesīgs pieprasīt par konkrētu nodokļu maksātāju. To apstiprina arī likumprojekta anotācijā norādītais. Minēto tiesību normu nedrīkst tulkot paplašināti.

[2.3] Ne Pieprasījums, ne arī likums nenosaka jēdziena „konta atvēršanas dokumenti" saturu. Praksē ar to tiek saprasts klienta iesniegto un bankā noformēto dokumentu komplekts, kas nodibina līgumiskas attiecības starp banku un klientu. Šādi dokumenti var saturēt informāciju par īpašajiem klienta un bankas darījumu attiecību nosacījumiem, klienta – juridiskās personas dibinātājiem un dibināšanas kārtību, klienta pārstāvju – fizisko personu identifikācijas dokumentus un bankai sniegto privāto kontaktinformāciju utt. Līdz ar to Pieprasījums ir pretrunā ar Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.[1]punktu.

[2.4] Pieprasījumā ietvertā atsauce uz Direktīvas 2011/16/ES 17.panta 2.punktu nepaplašina VID pilnvaras darboties Latvijas normatīvo aktu robežās, it īpaši ņemot vērā, ka minētā direktīva ir ieviesta Latvijā un tādējādi nav tieši piemērojama.

[2.5] Atbilstoši Kredītiestāžu likuma 61.panta pirmajai daļai un 64.pantam, konstatējot Pieprasījuma neatbilstību minētā likuma 63.panta pirmajai daļai, Bankas pienākums ir atteikt Pieprasījuma izpildi, nododot minēto jautājumu izvērtēšanai tiesai.

[3] VID rakstveida paskaidrojumos apgabaltiesai norāda, ka pieteikumu neatzīst un uzskata to par noraidāmu. Paskaidrojumā norādīts turpmāk minētais.

[3.1] Direktīva 2011/16/ES nenosaka iespējamo sniedzamo ziņu apjomu, bet gan paredz, ka pieprasījuma saņēmēja iestādei pēc pieprasījuma iesniedzējas iestādes pieprasījuma jāpaziņo jebkura paredzami svarīga ar nodokļiem saistīta informācija, kas ir tās rīcībā vai ko tā iegūst administratīvā procedūrā.

Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.[1]punkts ir piemērojams gadījumos, kad VID, lai izpildītu Eiropas Savienības dalībvalsts informācijas pieprasījumu, lūdz kredītiestādei sniegt ziņas gan par nodokļu maksātāju, saistībā ar kuru tiek veikti nodokļu administrēšanas pasākumi, gan par citām personām, ja minētā informācija ir cita dalībvalstij svarīga vai paredzami svarīga nodokļu administrēšanas jomā.

Jēdziena „paredzami svarīga informācija" skaidrojums dots Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas nodokļu parauglīguma komentāros, nosakot, ka šis jēdziens paredz pēc iespējas plašu informācijas apmaiņu nodokļu jautājumos, vienlaikus skaidrojot, ka tas līgumslēdzēja pusēm neatļauj pieprasīt informāciju, kas nav svarīga attiecībā uz nodokļu uzlikšanu konkrētam nodokļu maksātājam.

[3.2] VID, saņemot pieprasījumu savstarpējās administratīvās sadarbības jomā, ko dalībvalsts pamatojusi ar Eiropas Savienības tiesību normām, nevar to atteikties sniegt vienīgi tāpēc, ka pieprasītās informācijas turētāja ir kredītiestāde vai cita finanšu institūcija atbilstoši Direktīvas 2011/16/ES 18.panta 2.punktam, vai arī apšaubīt pieprasītās informācijas nepieciešamību pieprasījuma iesniedzējas puses nodokļu uzlikšanas vajadzībām atbilstoši Direktīvas 2011/16/ES 18.panta 1.punktam.

Ar Pieprasījumu kredītiestādei tiek nodrošināta VID rīcībā neesošas informācijas iegūšana un secīgi sniegšana Francijas nodokļu administrācijai, kas to ir novērtējusi kā paredzami svarīgu nodokļu administrēšanas vajadzībām pieprasījuma iesniedzēja dalībvalstij – Francijas Republikai.

[3.3] VID ieskatā, Francijas nodokļu administrācijas informācijas pieprasījumā izteiktais lūgums sniegt konkrētā bankas konta atvēršanas dokumentus ir uzskatāms par paredzami svarīgu informāciju, lai pārliecinātos par personu, kura atvērusi minēto bankas kontu atbilstoši Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.[1]punkta d) apakšpunktam.

[4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo daļu lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteikums ir apmierināms.

[6] VID ir nosūtījis Pieprasījumu pieteicējai, kurā citastarp lūgts izsniegt trešās personas bankas konta atvēršanas dokumentus. Pieprasījums pamatots ar likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta otrās daļas 2.punktu, Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.[1]punktu un Direktīvas 2011/16/ES 18.panta 2.punktu.

Uzskatot, ka Pieprasījums daļā par bankas konta atvēršanas dokumentu izsniegšanu ir prettiesisks, jo tas neatbilst Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas prasībām, pieteicēja lūgusi to atcelt.

[7] Likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta otrās daļas 2.punkts noteic, ka Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektoram un viņa vietniekiem, Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora pilnvarotajiem struktūrvienību vadītājiem un viņu vietniekiem nodokļu administrēšanā ir tiesības saņemt no ministrijām, citām valsts pārvaldes institūcijām, finanšu iestādēm un kredītiestādēm un pašvaldībām to veikto pārbaužu un revīziju aktus, kā arī jebkuras citas ziņas, kas saistītas ar nodokļu maksātāju uzskaiti un viņu saimniecisko un finansiālo darbību.

Savukārt Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.[1]punkts noteic, ka kredītiestādes rīcībā esošās neizpaužamās ziņas sniedzamas VID, pamatojoties uz pieprasījumu, ko akceptējis VID ģenerāldirektors, viņa vietnieks vai nodokļu administrēšanas struktūrvienības vadītājs vai viņa vietnieks, saskaņā ar Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem vai Latvijas Republikas Saeimas apstiprinātiem starptautiskajiem līgumiem, ja tajos ir noteikta paredzami svarīgas vai svarīgas informācijas sniegšana, citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai ārvalsts (starptautiskā līguma puses) konkrēta nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām paredzami svarīgu vai svarīgu informāciju (tai skaitā par darījumiem ar trešajām personām). Šā punkta piemērošanai paredzami svarīga vai svarīga informācija ir:

a) bankas konta esamība,

b) bankas konta turētājs,

c) persona, kura pilnvarota rīkoties ar bankas kontu,

d) persona, kura atvēra bankas kontu,

e) bankas konta pārskata perioda atlikums un beigu atlikums,

f) procentu summa, kas nomaksāta par attiecīgās bankas kontā esošajiem naudas līdzekļiem par konkrētu laika periodu,

g) nomaksātā nodokļu summa par procentiem konkrētā laika periodā,

h) bankas konta izraksts par konkrētu laika periodu,

i) ziņas vai dokumenti saistībā ar konkrētu darījumu bankā,

j) ziņas par citiem konta turētāja kontiem bankā konkrētā laika periodā, kā arī ziņas par attiecīgajiem kontiem piesaistīto maksājumu karti (tās veids, numurs un lietotājs),

k) ziņas par attiecīgās maksājumu kartes piesaisti bankas kontam.

[8] Pieprasījums sagatavots, izpildot Francijas nodokļu administrācijas pieprasījumu sniegt SARL POLYTECH INTRENATIONAL nodokļu administrēšanas vajadzībām paredzami svarīgu informāciju par darījumiem ar trešo personu NOVBUL LIMITED, un tas iesniegts saskaņā ar Direktīvu 2011/16/ES.

Direktīvas 2011/16/ES 18.panta 2.punkts noteic, ka šīs direktīvas 17.panta 2. un 4.punktu nekādā veidā nevar interpretēt kā tādu, kas dalībvalsts pieprasījuma saņēmējai iestādei ļautu atteikties sniegt informāciju tikai tāpēc, ka šī informācija ir bankas, citas finanšu iestādes, pārstāvja vai personas, kas darbojas kā aģents vai fiduciārs, rīcībā, vai tāpēc, ka informācija ir saistīta ar kādas personas īpašuma interesēm.

Direktīvas 2011/16/ES 17.panta 2.punktā noteikts, ka šī direktīva pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij neuzliek par

pienākumu veikt pārbaudes vai paziņot informāciju, ja šādas pārbaudes veikšana vai pieprasītās informācijas ievākšana pašas vajadzībām būtu pretrunā ar tās tiesību aktiem. Šā panta 4.punktā noteikts, ka var atteikties sniegt informāciju, ja tas izraisītu komercnoslēpuma, rūpnieciska vai dienesta noslēpuma vai komercprocesa atklāšanu vai ja informācijas atklāšana būtu pretrunā sabiedriskajai kārtībai.

Lai ieviestu Direktīvu 2011/16/ES, ir izdarīti grozījumi Kredītiestāžu likumā un ietverta iepriekš minētā Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.[1]punkta norma, kā arī likuma „Par nodokļiem un nodevām" 18.[1]panta pirmās daļas 1.punktā ietverta norma, kas paredz nodokļu administrācijai pienākumu nodrošināt arī tādas informācijas iegūšanu un sniegšanu citas Eiropas Savienības dalībvalsts nodokļu administrācijai, kas nav nodokļu administrācijas rīcībā, ja attiecīgā informācija ir nepieciešama, lai izpildītu pieprasījumu sniegt informāciju, kas ir paredzami svarīga konkrēta nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī.

[9] Izskatāmajā gadījumā lietā nav strīda par VID tiesībām pieprasīt ziņas no pieteicējas, ir strīds par pieprasīto ziņu apjomu, proti, vai trešās personas NOVBUL LIIMITED bankas konta atvēršanas dokumenti ir pieprasīti tiesiski.

[10] Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.[1]punktā ir uzskaitīts, kas ir paredzami svarīga informācija, kas būtu sniedzama citai Eiropas Savienības dalībvalstij konkrēta nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām (*sk. arī šā sprieduma 7.punktu*). Vienlaikus šī tiesību norma norobežo, ka nevar tikt prasīta jebkura informācija, bet tikai paredzami svarīga informācija, arī tāda, kas attiecas uz darījumiem ar trešajām personām. Likumdevējs, izstrādājot grozījumus Kredītiestāžu likuma 63.pantā (panta pirmo daļu papildinot ar 11.[1]punktu), jau ir izvērtējis, kas ir paredzami svarīga informācija, kas sniedzama citas Eiropas Savienības dalībvalsts nodokļu administrācijai nodokļu maksātāja nodokļu administrēšanas vajadzībām.

[11] Apgabaltiesa secina, ka bankas konta atvēršanas dokumentu saturs tiesību normās nav noteikts. Arī VID pieprasījumā nav norādījis, kādi bankas konta atvēršanas dokumenti tiek pieprasīti. Līdz ar to secināms, ka VID ir pieprasījis visus trešās personas NOVBUL LIMITED bankas konta atvēršanai iesniegtos dokumentus.

Pieteicēja norāda, ka ikdienas praksē ar bankas konta atvēršanas dokumentiem tiek saprasts klienta iesniegto un bankā noformēto dokumentu komplekts, kas nodibina līgumiskas attiecības starp banku un klientu. Šādi dokumenti var saturēt informāciju par īpašajiem klienta un bankas darījumu attiecību nosacījumiem, klienta – juridiskās personas dibinātājiem un dibināšanas kārtību, klienta pārstāvju – fizisko personu identifikācijas dokumentus un bankai sniegto privāto kontaktinformāciju. Šo argumentu apstiprina pieteicējas interneta mājas lapā publiski pieejamā informācija par juridiskas personas bankas konta atvēršanai iesniedzamajiem dokumentiem.

Ievērojot minēto, nav pamatots VID arguments, ka bankas konta atvēršanas dokumentu pieprasījums atbilst Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.[1]punkta d) apakšpunktam – informācija par personu, kura atvēra bankas kontu. Nepieciešamie dokumenti konta atvēršanai juridiskai personai citastarp ir arī tās dibināšanas un reģistrācijas dokumenti, tātad šie dokumenti saturēs informāciju arī par juridiskās personas dibinātājiem un dibināšanas kārtību. Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka informāciju par personu, kura atvēra bankas kontu Nr.LV08RTMB0000615806670, VID ir pieprasījis, un pieteicēja to ir sniegusi.

[12] Izvērtējot Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.[1]punkta normu, apgabaltiesa secina, ka tā skaidri un precīzi nosaka to informācijas apjomu, kuru VID ir tiesīgs pieprasīt par konkrētu nodokļu maksātāju, tostarp paredz VID tiesības iegūt informāciju par trešo personu darījumiem ar konkrēto nodokļu maksātāju. Teikto apstiprina arī 2013.gada 14.marta likuma „Grozījumi Kredītiestāžu likumā" anotācijā norādītais, ka „Kredītiestāžu likumā tiek piedāvāts uzskaitīt konkrētu nodokļu administrēšanas vajadzībām paredzami svarīgu informāciju, tādējādi tajā pašā laikā pasargājot kredītiestādes un radot tām iespēju būt informētām par precīzu sniedzamās informācijas apmēru." Tādējādi Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.[1]punktu nedrīkst tulkot paplašināti, proti, VID nav tiesīgs pieprasīt informāciju plašākā apjomā, nekā to pieļauj tiesību norma.

Taču ne Kredītiestāžu likuma 63.panta pirmās daļas 11.[1]punkts, ne likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu", ne likuma „Par nodokļiem un nodevām", ne Direktīvas 2011/16/ES normas neparedz VID tiesības pieprasīt ziņas par trešajām personām, izņemot iepriekš norādītās ziņas, proti, informāciju par trešo personu darījumiem ar konkrēto nodokļu maksātāju (*sal. Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 15.augusta sprieduma lietā Nr.A43013913 9.punkts*).

Tā kā minētās tiesību normas neparedz VID tiesības pieprasīt trešās personas bankas konta atvēršanas dokumentus, apgabaltiesa atzīst, ka Pieprasījums tā pārsūdzētajā daļā ir prettiesisks un atceļams.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kredītiestāžu likuma 63.panta septīto daļu, Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251. un 253.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

Apmierināt akciju sabiedrības „Rietumu banka" pieteikumu.

Atcelt ar tā pieņemšanas dienu Valsts ieņēmumu dienesta 2014.gada 21.augusta pieprasījumu Nr.8.15-11/67675

pārsūdzētajā daļā.

Piespriest no Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Valsts ieņēmumu dienesta – par labu akciju sabiedrībai „Rietumu Banka" tās samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro*.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

M.Osmane

Tiesnese referente (*personiskais paraksts*)

V.Poķis

Tiesneši (*personiskais paraksts)*

A.Šteinberga

(personiskais paraksts)